ఆనందరావు నవ్వాడు

"లైఫ్‌బోయ్ ఎక్కడ వుండునో ఆరోగ్యం అక్కడ వుండును " అన్నట్టుగా,

ఆనందరావుఎక్కడ వుండునో విచారం అక్కడ వుండును.

ఆనందరావు తల్లిదండ్రులు రెండు తప్పులు చేశారు - మొదటిది అతన్ని కనటం. రెండోది అతనికి ఆనందరావు అని పేరు పెట్టటం.

ఆనందరావు తల్లికి సీరియల్‌గా అయిదుగురు ఆడపిల్లలు పట్టాక, ఆరో బిడ్డగా ఆనందరావు పుట్టాడు.ఆడ రచయిత్రి (మగరచయిత్రులూ ఆడ రచయితలూ కూడా వుంటారు) సీరియల్ నవలఅయిదేళ్ళపాటు అచ్చేసినా కూడా అమ్ముడు పోని పత్రిక ఎడిటరూ, యజమానీ మాదిరిగా - అయిదుగురు ఆడ పిల్లలు కూడా పుట్టింతర్వాత ఆనందరావు తల్లీ తండ్రీ ఎంతో విచారంతో వుండిపోయారు; ఎంతో దిగులు పెట్టుకున్నారు.

జనతా గవర్నమెంటొస్తే గాని ఈ దేశం బాగుపడదని ఎమర్జన్సీ రోజుల్లో ఎన్నో ఆశలు పెట్టుకున్న భారత ప్రజల్లా , మగబిడ్డ పుడితే గాని మనకి గతులుండవని గట్టిగా నమ్మిన ఆనందరావు తల్లిదండ్రులు అందుకోసం ఎంతో కష్టపడి ఎన్నో సలహాలూ సూత్రాలూ నియమాలూ పాటించి, ఎన్నో పూజలూ పునస్కారాలూ చేసి, పుణ్యక్షేత్రాలు తిరిగి, అడ్డొచ్చిన ప్రతి రాయికీ మొక్కి, అర్థమైన గుంటల్లోనూ కాలవల్లోనూ,చెరువుల్లోనూ నదుల్లోనూ మునిగి, ఎలాగయితేనేం మగ బిడ్డని కని, ఆ ఆనందం పట్టలేక అతగాడికి ఆనందరావని పేరెట్టేశారు!

ప్రపంచంలో అతి తక్కువ నవ్విన వ్యక్తి ఎవరా అని ఎవరైనా ఆరా తీస్తే,

ఆనందరావుకి అంతర్జాతీయ ఖ్యాతి వచ్చే అవకాశం కలుగుతుంది

తన మూడో ఏట ఒకసారీ, పద మూడో ఏట ఒక సారీ, పద్దెనిమిదో ఏట ఒక సారీ ఇరవై నాలుగో ఏట ఒకసారీ, వెరశిఇప్పటికి నాలుగు సార్లు మాత్రమే ఆనందరావు ఆనందంగా నవ్విన దాఖలాలు వున్నాయి. ఆనందంగా నవ్వటం కాక విచారంగా నవ్వటం కూడా వుంటుందా అని ఎవరికయినా అనుమాన మొస్తే ఆనందరావుని ఒక్కసారి చూస్తే చాలు; అతనితో ఒక్క గంట గడిపితే చాలు -

ఆనందరావసలు నవ్వడు:ఎప్పుడయినా నవ్వినా అది ఏడ్చినట్టుంటుంది గాని నవ్వినట్టుండదు.

కొంతమంది నవ్వటానికీ, కొంత మంది నవ్వించటానికీ, మరికొంత మంది నవ్వులపాలు కావడానికీ ఈ లోకంలో పుడ్తారు. కొందరు ఏడవటానికీ మరికొందరు ఇతరుల్ని ఏడ్పించటానికి కూడా పుడ్తారు. ఆనందరావిందులో ఆఖరు వర్గానికి చెందిన కారణ జన్ముడు.

మల్లెపువ్వుకి మంచి వాసనా, కోయిలకి కమ్మటి పాటా, తెలుగు నవలకి అపార్థాలు, తెలుగు సినిమాకి యుగళగీతాలూ, రాజకీయ నాయకుడికి పార్టీ ఫిరాయింపులూ సహజ గుణాలయినట్టు - విచారంగా వుండటం ఆనందరావుకున్న అతి సహజ గుణం.

నిత్యావసర వస్తువుల ధరలు అకస్మాత్తుగా తగ్గిపోతేనూ, ఆధునిక చిత్రం అర్థమయితేనూ, పట్టాపొందిన బీద వాడికి నిజంగా భూమికూడా దొరికి తేనూ, అది సాగవటానికి నీళ్ళూ అప్పులూ దొరికితేనూ, ఎమ్మే ఫస్టు క్లాసులో పాసయినవాడికి ఎల్డీసీ వుద్యోగం, కనీసం కండక్టరుద్యోగం దొరికితేనూ, ఈ దేశానికి సోషలిజం వస్తేనూ ఎంతగా ఆశ్చర్యపోతారో ఆనందరావు విచారంగా లేడూ అంటే అంతకి పదిరెట్లు ఆశ్చర్యపోతారతన్ని ఎరిగిన వాళ్ళు!

ఆనందరావు కిప్పుడు ముప్ఫయి నాలుగేళ్ళు. ఈ ముప్ఫయి నాలుగేళ్ళ జీవితంలోనూ అతను మూడు నాలుగు సార్లకి మించి నవ్వలేదన్నది చారిత్రక సత్యం. ఆ మూడు నాలుగు సార్లూ కూడా అతను ఎందుకు, ఏ కారణాల వల్ల ఎలాంటి పరిస్థితుల్లో నవ్వాడూ అన్న దెవరయినా పరిశోధించి ఆ సమాచారమంతా ప్రచురిస్తే అలాంటి వాళ్ళకి డాక్టరేట్ పట్టాయివ్వొచ్చు.

చిన్నప్పుడు తల్లిదండ్రులూ, ఆ తర్వాత స్నేహితులూ అప్పుడప్పుడూ బంధువులూ అటుపైన భార్యాబిడ్డలూ, ఆఫీసులో తోటి వుద్యోగులూ ఎంతో మంది ఎన్నోసార్లు ఆనందరావు చేత నవ్వించాలని శత విధాల ప్రయత్నాలు చేశారు - కాని లాభంలేక పోయింది. కనీసం అతని

నిరంతర విచారానికీ, నిరవధిక సంతాపానికీ కారణమేమిటో తెలుసుకుందామని ప్రయత్నించారు - అదీ లాభంలేక పోయింది.

లాటరీలో లక్షరూపాయిలొచ్చినా, ఆఫీసరు మెచ్చుకొని అయిదింక్రిమెంట్లు ఒకే సారిచ్చినా, నిన్ను అమెరికాకి రాయబారిగా నియమించాలనుకుంటున్నాం, అర్జంటుగా రమ్మని ప్రధాన మంత్రి కబురుచేసినా, ఫలానా హోటల్లో దిగాను, పది నిమిషాల సేపుండి వెళ్ళమని జయమాలిని ఫోన్ చేసినా, మీరు మంచివారు అని నిజ భార్య మెచ్చుకున్నా కూడా - నవ్వు కాదుగదా నలుసంత ఆనందంకూడా ఆనందరావు మొహాన కనబడదు. అరక్షణం కూడా సంతోషం వుండదు.

మిమ్మల్ని మరింక విసిగించను. అసలు విషయం చెప్పేస్తాను.

ఆనందరావు ఎప్పుడూ ఎందుకలా విచారంగా వుంటాడో, ఏడుపు మొహంతో వుంటాడో,నిజానికతని కందరికంటే ఎక్కువగా బాధలూ కష్టాలూ ఏమీలేక పోయినా - ఈ ప్రపంచంలోని కష్టాలూ కడగళ్ళూ కన్నీళ్ళూ అన్నీతనవే అన్నట్టుగా ఎందుకలా దిగులుగా వుంటాడో నాకు తెలీదు.ఆనందరావు ఎందుకు నవ్వడో నాకు తెలీదు. కాని అతనా వేళ ఎందుకు నవ్వాడో మాత్రం నాకు తెలుసు.

అవును - ఆనందరావు నవ్వాడు ! పకపకా పగలబడి మరీ [illegible]!

ఎన్నడూ నవ్వక పోటానికీ ఎప్పుడూ విచారంగా వుండటానికి అలవాటు పడిపోయిన అతి ప్రసిద్ధి గాంచిన ఆనందరావు అవేళ నవ్వాడు !

ఆ వేళ సాయంత్రం ఆఫీను మూసేశాక. ఎప్పటిలాగే విచారసముద్రంలో ఈదులాడుతూ శోక తిమిరంలో వెదుకులాడుతూ, అలవాటయిన బజారు వెంట అతి నిదానంగా నడుస్తూ ఇంటి కెళ్తున్న ఆనందరావు -

ఇంతలో ఎవో వింత శబ్దాలు వినిపించి ఎంతో మంది జనం కనిపించి, ముందుకు వెళ్ళడానికి దారికూడా కనిపించక కాసేపు ఆగాడు.

అది బహిరంగసభ. నాలుగు రోడ్ల మధ్యా నిలబడి- మధ్యంతర ఎన్నికల్లో తననీ తన పార్టీనీ గెలిపించటంవల్ల కలిగే లాభాల గురించీ , మరో పార్టీని గెలిపిస్తే వచ్చే నష్టాల గురించీ మరీ పెద్ద నాయకుడొకాయన గుక్క తిప్పుకోకుండా చెప్తున్నాడు. అయన అదే పనిగా వాగ్దానాలు చేస్తున్నాడు. ప్రమాణాలు చేస్తున్నాడు. ప్రతిజ్ఞలు చేస్తున్నాడు , మీరంతా [illegible] ప్రజల న్నాడు. నేను మీ మనిషినన్నాడు. మీ సేవకుడినన్నాడు , మీరు లేందే నేను లేన[illegible]. ఈ దేశం మీదన్నాడు. ఈ రాజ్యం మీదన్నాడు. తను గత ముప్ఫయ్యేళ్ళలో ఇరవయ్యా రేళ్ళపాటు

మంత్రిగా వుండి దేశానికి చేసిన సేవ మీకు తెలుసున్నారు, తన దేశసేవ చూసి గిట్టనివాళ్ళు, ఓర్వలేని వాళ్ళు తనని వోడించాలని చూస్తున్నారన్నారు; అలాంటి వాళ్ళంతా అభివృద్ధి నిరోధకులన్నారు; అందుకే ఇంకొక్కసారి తనకి అవకాశమిప్పించమన్నారు; తను మళ్ళీ మంత్రయితే ధరలు తగ్గించేస్తానన్నారు; జీతాలు పెంచేస్తానన్నారు; భూములన్నీ అందరికీ సమానంగా పంచేస్తానన్నారు; స్వర్గాన్ని భూమ్మీదికి దించేస్తానన్నారు!

ఆ నాయక శిరోమణి ఇంకా చాలా చాలా అన్నారు; అయినా ఆనందరావు చలించలేదు. ఆయన తన గంభీరమైన ఉపన్యాసంలో అక్కడక్కడా హాస్యాన్ని కూడా చొప్పించాడు, ఛలోక్తులు విసిరాడు ; అందుకు చాలా మంది జనం నవ్వారు - అయినా ఆనందరావు చలించలేదు కాని 'స్వతంత్రభారతదేశం;' 'మత విచక్షణ లేని రాజ్యాంగ వ్యవస్థ;' 'పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్యం ' బలహీన వర్గాల సంక్షేమం '; 'దారిద్ర్య నిర్మూలన'. 'పవిత్రమైన వోటు ' అన్నమాటలు విన్నప్పుడు మాత్రం ఆనందరావు పకపకా నవ్వాడు ; పగలబడి నవ్వాడు; నాయకుడి ఉపన్యాసం ఆగిపోయి, నలుగురూ తన వైపు తిరిగి వింతగా చూస్తుండగా విపరీతంగా నవ్వాడు. ●

("హాస్య ప్రభ " అక్టోబర్- 1979)